

Vooronderzoek aan de Terwilgenstraat te Haacht

deel II

Elly N.A. Heirbaut
Rani Reusens

2022 G90

WP 3

VL 1

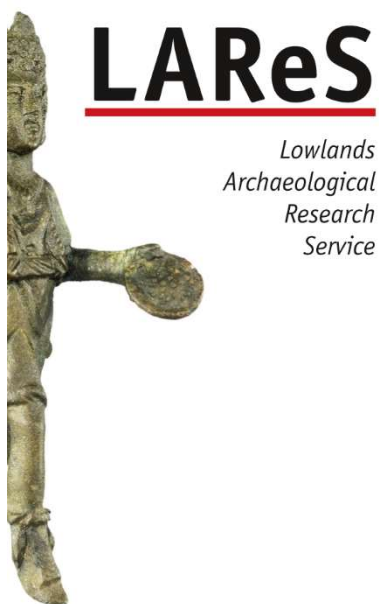
S

CP

ST

P

B

Colofon

Titel: Vooronderzoek aan de Terwilgenstraat te Haacht. Deel I.

Auteur: E.N.A. Heirbaut & Rani Reusens

Grafische illustraties/GIS: LArES

Rapportnummer: LArES-rapport 608

Bekrachtigde archeologienota: ID 19939

Projectleider: E.N.A. Heirbaut (OE/ERK/Archeoloog/2016/00162)

Veldwerkleider: Robby Vervoort (OE/ERK/Archeoloog/2016/00126)

Uitvoerder: LArES, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: juli 2022

Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: overzicht proefsleuf 3

© LArES. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

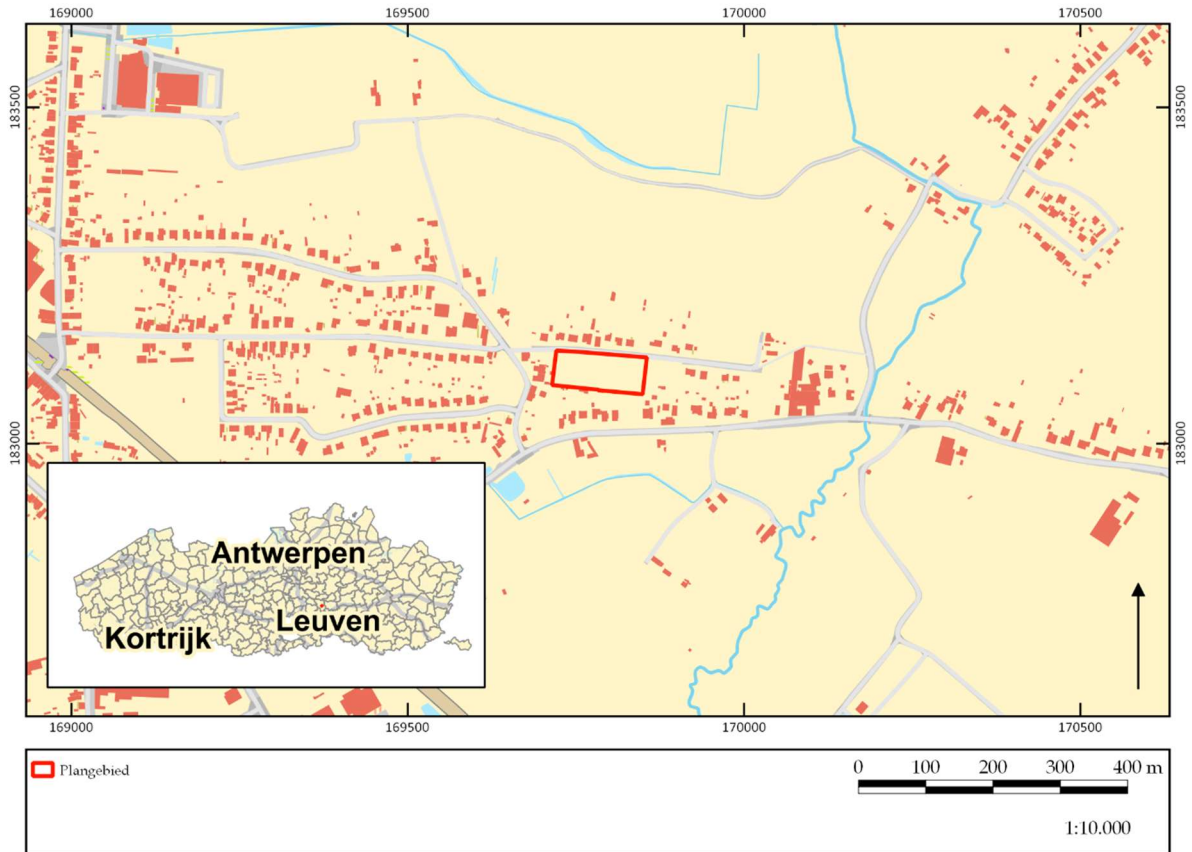
LArES aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Deel II. Programma van maatregelen

1 INLEIDING	5
2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	6
3 ONDERZOEKSVRAGEN	7
4 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL VAN HET PROJECTGEBIED EN AANBEVELING	9

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen aan de Terwilgenstraat te Haacht (gemeente Haacht, provincie Vlaams-Brabant). Het omvat twee percelen met een totale oppervlakte van ca. 7.500 m². Het terrein is momenteel volledig onbebouwd en in gebruik als akkerland. De opdrachtgever plant het gebied te verkavelen in 11 nieuwe loten, waarvan alle loten voor nieuwbouwwoningen worden voorzien (fig. 1).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©LARES

2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site/toponiem	Terwilgenstraat, 3150 Haacht
Ligging	Terwilgenstraat, 3150 Haacht
Kadastrale gegevens	Haacht, 3 ^e afdeling, sectie B, percelen 92A en 91D
Bounding Box	X Y
	169714.40 183073.34
	169855.33 183138.21
Onderzoek	vooronderzoek
Projectcode	2022E162 (landschappelijk bodemonderzoek)
	2022G90 (proefsleuven)
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut (erkend archeoloog)
	Rani Reusens (erkend archeoloog)
	Robby Vervoort (erkend archeoloog)
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
	Rani Reusens: OE/ERK/Archeoloog/2020/00021
	Robby Vervoort: OE/ERK/Archeoloog/2016/00126
Geraadpleegde externe personen	nvt
Termijn veldwerk	17 mei 2022 (landschappelijk bodemonderzoek)
	8 juli 2022 (proefsleuvenonderzoek)
Oppervlakte plangebied	ca. 7.500 m ²
Geplande ingreep	Verkaveling van twee terreinen in 11 loten voor nieuwbouw
Geldende wetgeving en voorwaarden	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	zie paragraaf 3.3
Doelstelling	Het doel van het vooronderzoek is om na te gaan of er archeologische resten in het projectgebied aanwezig zijn, hoe ze dateren, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief en hoe hiermee dient te worden omgegaan.
Thesaurus	landschappelijk bodemonderzoek, proefsleuvenonderzoek, vrijgave

3 Onderzoeksvragen

In het kader van dit vooronderzoek zijn van tevoren enkele vragen geformuleerd waarop het onderzoek antwoord tracht te vinden.

Landschap en bodem:

- Is de oorspronkelijke bodem intact? Is er sprake van bodemdegradatie en/of erosie, en zo ja, in welke mate?
- Wat is de opbouw van de bodem (waargenomen horizonten, beschrijving en duiding)?
- Hebben er post-depositionele processen plaatsgevonden en welk effect hebben deze gehad op de archeologische resten?

Algemeen:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig in het te ontwikkelen gebied? Zo ja: wat is de aard en datering van deze sporen?
- Zijn er archeologische vondsten aanwezig in het te ontwikkelen gebied? Zo ja: wat is de aard en datering van deze vondsten?
- Wat is de bewaringskwaliteit van de vondsten?
- Wat is de ruimtelijke begrenzing van de sporen (zowel horizontaal als verticaal; strekt de site zich uit buiten de grenzen van het te ontwikkelen gebied)?
- Wat is de chronologische begrenzing van de sporen? Behoren ze tot één of meerdere perioden?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de archeologische vindplaats(en)?
- Is er mogelijkheid tot behoud *in situ*? Zo niet, welke maatregelen worden dan voorgesteld om de archeologische waarden veilig te stellen?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant? Is er voor het beantwoorden van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijk onderzoek nodig? Zo ja, welk type staalname is hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Dient er verder archeologisch onderzoek (opgraving) te worden uitgevoerd op basis van de resultaten van het archeologisch vooronderzoek?

Steentijdsites:

- Wat is de ruimtelijke begrenzing van de vuursteenconcentratie(s) (zowel horizontaal als verticaal; strekt de site zich uit buiten de grenzen van het plangebied)?
- Wat is de datering van de vondsten?
- Wordt de vindplaats door de toekomstige werken bedreigd? Wat zijn de mogelijkheden voor behoud *in situ* of *ex situ*?
- Welk vervolgtraject is noodzakelijk?

Nederzettingsterreinen:

- Zijn er aanwijzingen voor nederzettingsterreinen in het te ontwikkelen gebied? Zo ja: uit welke periode dateren deze, en waren ze tijdelijk of permanent?

- Zijn er aanwijzingen voor continuïteit of fasering van de nederzetting en/of structuren?
- Welke elementen kunnen bijdragen tot de kennis van de economische en sociale relaties in de verschillende perioden/fasen?
- Wat is de relatie van de vindplaats tot deze in de ruimere omgeving?
- Zijn er aanwijzingen voor andersoortig gebruik van het terrein (anders dan bewoning, bijvoorbeeld funeraire contexten)? Zo ja: uit welke periode dateren deze, en waren ze tijdelijk of permanent?
- Zijn er sporen van landbouwactiviteiten (ploegsporen, veldindeling, ...) gelinkt aan het historisch terreingebruik zoals waargenomen op de historische kaarten?
- Zijn er sporen van ambachtelijke activiteiten?
- Zijn er sporen van agrarische activiteiten?
- Zijn er sporen van landgebruik (zoals perceelsindeling, wegen, akkers, grondstofwinning)?

Grafvelden:

- Zijn er graven aangetroffen in het te ontwikkelen gebied?
- Hoe dateren deze?
- Kunnen ze gerelateerd worden aan reeds bekende vindplaatsen in de omgeving?
- Zijn de inhumatieresten/crematieresten goed bewaard?
- Is er sprake van bijgaven, en wat voor informatie leveren deze op?
- Is er sprake van een grafritueel, en hoe manifesteert zich dat?

Voor de resultaten van het bureauonderzoek wordt hier volstaan met te verwijzen naar het eerste deel van de nota.

4 Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied en aanbeveling

Hoewel van tevoren is ingeschat dat dit terrein een archeologische potentie had op basis van de studie van historische kaarten en de bekende archeologische waarden uit de CAI, is uit het vooronderzoek met ingreep in de bodem gebleken dat deze potentie naar beneden bijgesteld moet worden.

Het landschappelijk bodemonderzoek wees uit dat alleen in de noordwestelijke hoek van het terrein nog sprake is van een goed bewaarde bodemopbouw, waarbij een B-horizont is aangetroffen. Dit is echter zeer lokaal, en kon niet in de andere boorprofielen worden herkend: deze tonen een AC-profiel aan. Het oppervlak waarin een bewaard bodemprofiel is herkend, is vrij klein. Hierdoor wordt de kennisvermeerdering voor steentijdsites zeer klein, en is afgezien van verder onderzoek hiernaar door archeologische boringen. Wel is bepaald dat bij het trekken van de proefsleuven aandacht geschonken moest worden aan de bodemopbouw en dat het vlak telkens goed opgeschaafd moet worden om te verifiëren of er toch geen steentijdsite aanwezig is.

Dit bleek verre van het geval te zijn. De proefsleuven hebben bevestigd dat het terrein geen potentie heeft wat steentijd betreft: de putprofielen hebben uitgewezen dat het westelijke deel (waar boring B1 is gezet) afgegraven is geweest. De A-horizont blijkt verwijderd te zijn geweest, waarna een verstoringslaag is aangebracht of ingespoeld (profiel P1). Onder deze laag bevindt zich de C-horizont. Het oorspronkelijke bodemprofiel is in dit deel van het terrein dus toch niet bewaard gebleven; de locatie van B1 is een plaatselijke uitzondering.

Ook elders op het terrein blijkt geen volledige bodemopbouw meer aanwezig te zijn: hoewel hier geen verstoord pakket is aangebracht/ter plaatse is gekomen, blijkt er sprake te zijn van een AC-profiel. Deze is ontstaan door het ploegen van de bodem, waarbij de B-horizont uiteindelijk volledig is opgenomen in de bouwvoor. In het uiterste oosten van het terrein blijkt uiteindelijk sprake te zijn van twee bouwvoren, te onderscheiden op basis van de kleur. Hieronder is ook weer de C-horizont zichtbaar. Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn 14 sporen geregistreerd, echter 13 hiervan zijn geïdentificeerd als natuurlijke sporen op basis van hun vage en grillige aflijning in het vlak en in de coupe. Deze zijn het resultaat van bodemvorming, bioturbatie en boomvallen.

Verder is er een greppelfragment, S9, aangetroffen tijdens het vooronderzoek. Op basis van de duidelijke aflijning in het vlak en de coupe, de vulling, de aangetroffen vondst en het overeenkomen met de perceelsgrens die geattesteerd kan worden op de Atlas der Buurtwegen kan deze greppel gedateerd worden in de nieuwe/nieuwste tijd.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn bij het aanleggen van het vlak nog twee wandfragmenten uit steengoed aangetroffen. Deze kunnen algemeen gedateerd worden in de late middeleeuwen tot de nieuwe tijd en zijn afkomstig van de overgang van de Ap-horizont naar de C-horizont.

Aanwijzingen voor bewoning of begraving voorafgaand aan de nieuwe/nieuwste tijd zijn niet gevonden, noch in sporen, noch in vondsten.

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek kan geconcludeerd worden dat er zich binnen de grenzen van het plangebied geen behoudenswaardige archeologische site bevindt. Om deze reden is er geen programma van maatregelen geschreven voor verder archeologisch onderzoek.